

STRANDSKYDDET

Särtryck ur

våra
FISKEVATTEN

fiskevattenägarna
Sveriges fiskevattenägareförbund

– Orimligt strandskydd

Lennarts fiskeföretag fick nej till fiskebod

Lennart Swärdh fiskar kräftor kommersiellt i Södra Wixen utanför Eksjö. Familjen driver Paradis Fiskecamp med 24 bäddar, konferenser och fisketurism. Verksamheten omsätter drygt en miljon kronor om året. Gästerna både fiskar, äter och köper kräftor.

Nu behöver Lennart Swärdh en fiskebod för att kunna utveckla och rationalisera kräftfisket.

Trots att han egentligen inte behöver dispens från strandskyddet för byggnader i näringsverksamheten valde han att söka, för att "ha ryggen fri i framtiden".

Varvid Länsstyrelsen avslag.

– Länsstyrelsens motivering bygger på felaktiga grunder och jag hoppas att miljödomstolen rättar till felaktigheterna. Men det visar vilket klimat landsbygdsföretagen lever i, och att strandskyddsreglerna måste bli tydligare och bättre, säger Lennart Swärdh.

Monica och Lennart Swärdh arbetar på heltid med Paradis Fiskecamp. 2011 utsågs de till "årets landsbygdsföretag" i Eksjö och Lennart är aktiv inom

"Swedish Nature" som stimulerar småskaligt företagande inom fiske och fisketurism.

Paradis Fiskecamp har kräftorna som basresurs. Affärsidén bygger på konferenser, grupp-

På platsen för den gamla befintliga boden vill Lennart Swärdh bygga en ny bod för sitt kommersiella kräftfiske. Trots att det är en ekonomibyggnad för ett fiskeföretag som omsätter över en miljon kronor har Länsstyrelsen avslagit strandskyddsdispensen.

evenemang och gäster som fiskar, äter och även köper med sig kräftor hem.

– Huvuddelen av kräftfångsterna förädlas och används i verksamheten, säger Lennart.

För drygt ett år sedan, i april 2013, sökte Lennart Swärdh strandskyddsdispens för att få bygga en arbetsbod för kräftfisket. Där finns redan en enkel ekonomibyggnad från 1960 talet och platsen ligger på gångavstånd från fiskecampen.

– Företaget utvecklas och vi behöver en fiskebod för att sortera kräftorna och förvara redskapen. Vi hade även ritat

in en bastu som ska användas av våra betalande gäster.

– Eksjö kommun tillstyrkte strandskyddsdispensen. Samtidigt ändrade kommunens tjänsteman rubriceringen från fiskebod till "ny byggnad för turismen", vilket var fullkomligt obegripligt.

Länsstyrelsen tog fasta på rubriken och motiverade sitt avslag med att fisketurism inte ingår i det generella undantaget från strandskyddet; undantaget gäller jordbruk och yrkesfiske. Länsstyrelsen spekulerar också i att byggnaden skulle kunna göras om för bostadsändamål och

forts s 23 →

– Sex procent av fastighetens stränder är bebyggda medan resten är obebyggda och tillgängliga för allmänheten, säger Lennart Swärdh. Strandskyddet får orimliga konsekvenser för landsbygdsföretag.

"Meningslöst förslag om ändrat strandskydd"

Förändringarna i strandskyddet begränsas även i den fortsatta hanteringen enbart till små vattensamlingar och vattendrag. Regeringen har nu gett Naturvårdsverket i uppdrag att "föreslå hur strandskyddet skulle kunna ändras till att i huvudsak inte omfatta små sjöar och vattendrag".

– Det löser inte huvudfrågan, konstaterar Thomas Lennartsson, Sveriges Fiskevattenägareförbund.

Miljödepartementet har låtit göra en översyn av strandskyddet. Det förslag som var ute på remiss under 2013 innehöll inga förändringar för sjöar större än en hektar och vattendrag bredare än tre meter.

– Strandskyddet är ett av de största hindren för utvecklingen av småskalig fisketurism, säger Thomas Lennartsson. I de flesta fall är byggnader vid vattnet en

förutsättning för att kunna starta och driva verksamhet kring fisketurism. Ett undantag från strandskyddet för fiskeanknuten näringsverksamhet hade varit den mest naturliga förändringen att genomföra. Vi har med skärpa påtalat ett sådant behov både i vårt remissvar och i andra sammanhang.

Nu har regeringen och miljödepartementet alltså gått vidare utifrån 2013 års utredning, lagt

en proposition och samtidigt uppdragit åt Naturvårdsverket att utforma ett konkret förslag till ytterligare förändringar i strandskyddet för små sjöar och vattendrag.

– Men även den här gången pratar man om små vattenytor runt en hektar.

Eftersom SMHI:s definition av en sjö går vid just en hektar, så omfattar uppdraget i praktiken inga sjöar alls.

– Det blir ett meningslöst spel för gallerierna att Sveriges samtliga sjöar inte finns med när man vill förändra reglerna för strandskyddet. Exemplet med Paradis Gård och Lennart Swärdh är bara ett exempel i raden på svårigheter som landsbygdsföretag har på grund av ett dåligt anpassat strandskydd, säger Thomas Lennartsson.

→ därför inte bör ligga närmare än 100 meter från stranden.

– De har uppenbarligen inte läst texten, säger Lennart Swärdh. Att fiska kräftor i en näringsverksamhet som omsätter över en miljon kronor är inget fritidsnöje. Vi fiskar, förädlar och säljer kräftor och kräftprodukter för att få intäkter och försörjning. Vi brukar vårt vatten och vår fastighet, det är vårt yrke, säger Lennart. Men i stället för uppmuntran och stöd av myndigheterna får vi detta avslag i retur.

– Boden är en ren ekonomibyggnad för fisket och den har varken el eller rinnande vatten.

Paradis Gård är en jord- och skogsfastighet som sträcker sig två kilometer längs Södra Wixens strand.

– 94 procent av fastighetens strand är obebyggd och tillgänglig för allmänheten. Vi gör anspråk på sex procent av vår egen strand för att kunna driva vårt landsbygdsföretag.

Lennart Swärdh har överklagat till Mark- och miljödomstolen och han är övertygad om att det någonstans måste finnas människor som förstår vad det handlar om.

– Det här är ju en byggnad som omfattas av ett generellt undantag och som redan från början inte skulle ha behövt någon dispens, säger han.

Strandskydd för vindskydd – Dyrt och krångligt för fisketurismen

Tärna fvof behövde skaffa både bygglov och dispens från strandskyddet för att få bygga några vindskydd i vildmarken.

– Det höll på att bli väldigt dyrt, men till slut kunde vi jämka samman tolv vindskydd i ett och samma tillstånd för 7 425 kronor, säger Sven Olof Tellström, ordförande i föreningen.

– Det här är en del av alla papper som krävdes för att vi skulle få bygga enkla vindskydd för sportfisketuristerna, säger Sven Olof Tellström i Tärna fvof.

I Tärnaby kretsar det mesta kring skidåkning och skidturism.

– Fisketurism räknas liksom inte, trots att fisket kan bedrivas året runt och skulle kunna dra ännu fler besökare till området. All uppmärksamhet riktas idag mot skid- och skoteråkning, säger Sven Olof Tellström.

Tärna fvof vill öka tillgängligheten för fisketurister och göra fisket mer attraktivt. Föreningen köpte in fyra timrade vindskydd, sex kvadratmeter stora, i maj 2013. Inom området finns fem sjöar, där Gäutajaure är störst, och föreningen säljer numera även fiskekort via Internet.

– På sikt vill vi bygga fler vindskydd, men vi hade inte råd med fler än fyra till att börja med.

Ett vindskydd, även om det ligger mitt ute i vildmarken, kräver bygglov av kommunen och, som det visade sig, även dispens från strandskyddet av Länsstyrelsen. Båda tillstånden skulle kosta tillsammans 7 425 kronor.

– Det var dyrare än vad vi

hade räknat med och ungefär så mycket pengar vi hade kvar att röra oss med. Så då tänkte vi att det är lika bra att ta med alla tolv planerade vindskydd i samma ansökan för att slippa mer administration och kostnader i framtiden.

– Men då steg priset plötsligt. Först ville kommunen ha betalt separat för varje bygglov, men sedan kunde man ge rabatt genom att ta betalt per timme istället för per bygglov.

Tärna fvof ville dra tillbaka hela ansökan på grund av den höga kostnaden. Till slut kunde man dock övertyga lokala politiker och tjänstemän om att besluta i miljö- och byggnadsnämnden om att det skulle räcka med ett beslut för alla tolv vindskydden.

– I sakfrågan gick det bra till slut, tack vare tillmötesgående tjänstemän och politiker, men vi blev ett år försenade med att uppföra vindskydden. Det kan inte vara meningen att fisketurismen ska behöva strida mot sådana regler, säger Sven Olof Tellström. Och jag tror att jag talar för hela Sveriges landsbygd i den frågan.

Dubbla budskap om fisketurism

Strandskyddet är ett av de mest påtagliga hindren för utvecklingen av landsbygdsbaserad fisketurism. Det finns många exempel på hur goda utvecklingsidéer försvårats eller till och med stoppats av rigida regler och nitiska tjänstemän i områden där exploateringsgraden är låg och där nya näringar och duktiga entreprenörer verkligen skulle göra skillnad.

För Fiskevattenägareförbundet har strandskyddet blivit en viktig fråga som är nödvändig att lösa för att ge fisketurismen växtkraft. Minimikravet är att den gårdsbaserade fisketuristnäringen i vart fall ska jämföras med övriga areella näringar när det gäller att få uppföra strandnära byggnader.

Flera myndigheter är engagerade i utvecklingen av fisketurism och vattenbruk. Myndigheterna producerar utredningar och strategier där man identifierar hinder och möjligheter. Som avslutning brukar man måla vackra visioner.

Men när det kommer till konkreta beslut faller korthuset samman. Naturvårdsverket och Boverket fick i uppdrag från regeringen att formulera ett förslag om förändringar i strandskyddet, som en konsekvens av att den nya strandskyddslagen inte fungerat på det sätt som det var tänkt.

Förslaget blev en obstruktion mot uppdraget och avsikten. Som kosmetika föreslog man lättnader för "små" sjöar och vattendrag, vilket i själva verket visade sig betyda kärr och dammar som är mindre än ett hektar.

Men till och med detta urholkade förslag ansågs för långt gående och omfattande för HaV:s smak. Myndigheten avstyrkte den föreslagna lättnaden i strandskyddet med hänvisning till att det skulle vara svårt att överblicka konsekvenserna.

HaV:s främsta uppgift är att värna uthålliga fiskbestånd och en god vattenmiljö. Det är en synnerligen viktig komponent i en allsidig förvaltning av fiskevattnen. Men det är inte den enda komponenten.

Ett bättre anpassat strandskydd är inte något hot mot fiskresursen. Fiskevattnen och fiskresursen är ett produktionsmedel för landsbygden och en möjlighet till arbetstillfällen och ekonomisk utveckling. Även en myndighet måste släppa sitt sektorstänkande och försöka se sitt bevakningsområde i en större helhet.

Sveriges fiskevattenägareförbund hoppas nu att alla inblandade myndigheter, liksom miljödepartementet som nu ska bereda frågan, lyfter blicken och definierar fisketurismen som en riktig näring.

Strandskyddet stoppade turistsatsning på gården

Då köpte Niclas en hel campingplats

– Upplevelsenäringen är viktig för landsbygdens framtid, säger Niclas Lundsten. Men myndigheterna motarbetar utvecklingen.

Niclas Lundsten fick inte bygga en servicebod för fisketurister. Miljööverdomstolen avslag dispens från strandskyddet.

– Det är en tydlig signal från samhället och myndigheterna att fisketurismen inte är någon riktig näring att ta hänsyn till.

Men istället för att ge upp sina planer köpte Niclas och hans fru Anki en hel campingplats vid Sävsjöns strand i Grums. Där ska de nu bygga upp en verksamhet och ta emot sina fisketurister.

– Min grundinställning är att försöka vända motgångar till utmaningar. När vi inte fick bygga upp fisketurismen hemma på gården blev campingen en alternativ lösning.

Niclas Lundsten är sedan några år ordförande i Värmlands läns fiskevattenägare och blev i våras invald i riksförbundsstyrelsen. Han är skogsägare och köttproducent med 120 dikor och 30 tackor.

– Och fiskevattenägare, understryker han. Jag tycker att fiskevattnen fortfarande är kraftigt undervärderade både av ägarna och av samhället. Fisketurismen utvecklas snabbt, men det sker inte tack vare, utan snarare trots, myndigheternas inställning.

påverka sin omgivning.

– Däremot ogillar jag när man betraktar folks närvaro i naturen som ett besvär och ett problem. Vi markägare och fiskevattenägare bör istället ta vara på de möjligheter som ligger i människors längtan till naturen. Vi måste lära oss att tjäna pengar på naturupplevelser istället för att klaga på att andra, utomstående entreprenörer, utvecklar affärsidéer och tjänar pengar.

Attityden som Niclas ogillar förekommer överallt, även i passiva fiskevårdsområden som ligger lågt med marknadsföring och som håller låga priser på fiskekortet.

Höj fiskekortspriserna!

– Börja med att höja priserna, tala om att ni finns och hälsa människor välkomna! Då kommer det folk utifrån som kan spendera pengar i bygden.

Anki och Niclas Lundsten driver Ingersbyns gård vid Grumsfjorden mellan sjöarna Värmeln och Väneren. De har under flera år hyrt ut ett hus till turister, bland annat fiskare och jägare.

– Det traditionella jordbruket har sina begränsningar så vi har haft långt gångna planer på att utveckla upplevelsenäringen och bygga fem gäststugor i anslutning till gården. Stugorna var tänkta att ligga ungefär 300 meter från sjön, gott och väl utanför strandskyddat område. Men 300 meter är ganska lång väg att bära fiskeredskap, flytvästar, bensindunkar och annan utrustning. Gästerna ska inte behöva släpa allt detta upp och ner flera gånger om dagen. Och när båtarna inte används dagligen är det bra att kunna låsa in motorer och åror.

– Därför sökte vi om dispens från strandskyddet för att få bygga en 15 kvadratmeter stor bod vid båtbyggnaden, som ekonomibyggnad i näringsverksamheten. Kommunen tillstyrkte men beslutet överklagades och länsstyrelsen avslag.

Miljödomstolen och miljööverdomstolen följde sedan läns-

Niclas Lundsten har ett förflutet inom miljö- rörelsen. Han anser att naturen är mänsklighetens självklara habitat och livsrum. Ingen ska utestängas från att vistas i skog och mark och ta del av dess rikedomar.

Niclas Lundsten kom i kontakt med Fiskevattenägarna genom förrföre ordföranden i Värmland Åke Lillienau.

– Jag lärde känna honom när vi satt med i en del gemensamma arbetsgrupper på 1980-talet, han för LRF och jag för Naturskyddsföreningen. I grund och botten hade vi samma åsikter i många frågor.

Niclas har nu intagit en något mer kritisk hållning till miljö- rörelsens politik, och har istället engagerat sig i LRF.

– Det handlar om förutsättningarna för att bruka mark och vatten och att kunna leva på landet. I grunden anser jag att alla resurser måste brukas uthålligt, men ska man leva av areella näringar måste man få

styrelsens bedömning och fastställde avslaget. Motivet var att det inte behövs någon servicebyggnad så nära vattnet för att bedriva fisketurism.

– Klara besked alltså, säger Niclas. Lagstiftande politiker och de myndigheter och domstolar som tolkar lagarna anser inte att fisketurismen behöver någon infrastruktur. Det är ingen näring att räkna med.

Ny vändning

Anki och Niclas lade projektet på is men gav inte upp. Istället råkade en av kommunens två campingplatser bli till salu förra året, visserligen två mil hemifrån, men centralt belägen vid Sävsjön bara två kilometer från E 18. Niclas kommer att få arrendera fiskerätten av Bergviks Skogar och han förhandlar även med bolaget om att få köpa marken där campingen ligger.

– Campingen var mycket nergången och illa skött men vi köpte den ändå och kommer att rusta upp den från grunden och öka utbudet av boende och service.

– En viktig förutsättning för att investera långsiktigt är dock att vi får köpa marken, så att vi har rådighet och trygghet i våra satsningar.

Niclas Lundsten funderar ofta över frågan vad Sveriges landsbygd ska leva av i framtiden. Även om jord- och skogsbruk är grundläggande basnäringar så skapas inte så värst många nya arbetstillfällen, snarare fortsätter rationaliseringen i oförminskad takt.

– LRF, böndernas organisation, har sedan länge identifierat turismen som framtidsnäring, inte minst för lantbruksföretagen. Men det behövs lite handlingskraft bakom orden. Jag tycker att LRF borde samverka närmare med oss i Fiskevattenägareförbundet, bland annat för att få lantbruksföretagen att aktivera sitt ägande av fiskevatten och intressera sig för resursens ekonomiska utveckling.

Större ansvar

– Jag vet själv hur svårt det kan vara som bonde att prioritera mellan allt som behöver göras, och att orka bryta invanda mönster. Det är enklare att bygga ytterligare 40 koplater än att bygga stugor med 40 bäddplatser. LRF bör därför ta ett större ansvar genom att visa sina medlemmar på fiskevattnens möjligheter.

Köttproduktionen och skogen vid Ingersbyns gård kommer de närmaste åren att kunna

När Niclas Lundsten inte fick bygga gäststugor hemma på gården köpte han en hel campingplats. – Motgången blev en utmaning, säger han.

behålla en omsättning på mellan två och tre miljoner kronor. Campingen kan sannolikt komma upp i knappt en miljon, men i vart fall inte mer.

– Jordbruket fortsätter att vara störst, räknat i omsättning, men där består en stor del av kostnaderna av investeringar och teknisk drift. I campingen ligger tyngdpunkten i utgifterna på arbete, även om vi måste investera tungt i början även här. Det betyder att vi på sikt får relativt sett bättre betalt för vårt jobb, alltså högre lön, från campingen än från jordbruket.

Grums ligger vid Vänern, i den örika nordvästra delen av sjön. Skärgården har många

fiskevattenägare, men dålig utvecklingskraft.

Potential i Vänern

– Tänk vilken potential som hade funnits om fiskevattenägarna i Vänern haft möjlighet att organisera sig i fiskevårdsområden och kunnat förvalta sitt fiske på samma sätt som i andra insjöar. Vilket utgångsläge för fisketurism det hade kunnat bli.

Själva fisket finns där förstas ändå, även om det är gratis och saknar lokal fiskeförvaltning. När Sävsjöns camping är uppbyggd sneglar Niclas mot nya utmaningar, ut mot Vänerns strand vid Liljedal som ligger sex kilometer från sjön och campingen.

– Där finns ett glasbruk och gammal bebyggelse och goda förutsättningar för att skapa ett fiskecentrum för skärgården. Men det hade förstås gått lättare om vi finge en långsiktig lösning på fiskeförvaltningen.

En annan av Niclas idéer är att göra om en tjärn till karpvatten för att locka specialfiskare under perioder då det annars är lite lägre beläggning på stugorna.

– Affärsidéer finns det gott om. Ett av skälen till att jag engagerat mig i Fiskevattenägareförbundet är att det är den naturliga organisationen för att utbyta sådana idéer och erfarenheter. Så nu kör vi.

Sävsjöns camping i Grums ska bland annat profilera fisketurismen.

Carin fick avslag för sin fiskebod

– Strandskyddet hindrar näringsverksamheten

– Fiskeresursen är underutnyttjad, säger Carin Adlercreutz. Men när vi nu vill återuppbygga den gamla sjöboden har vi fått avslag i alla instanser med hänvisning till strandskyddet. Det vittnar om ett orimligt godtycke som försvårar för landsbygdens utveckling.

Carin Adlercreutz får inte bygga en sjöbod nedanför lagårdsbacken. Boden är avsedd för näringsverksamheten, för att kunna utveckla fisket och fisketurismen på jordbruksfastigheten.

Både kommunen och miljödomstolen har dock avslagit en ansökan om dispens från strandskyddet.

– Vis av skadan skulle vi aldrig ha ansökt om dispens från strandskyddet, då dispens inte ska behövas för byggnader till näringsverksamheten. Nu har myndigheter och domstolar från början missuppfattat syftet och fokuserat på fel saker i sina bedömningar.

Till Stjärnhovs säteri hör bland annat tre kilometer strand och hundra hektar vatten i sjön Naten mellan Gnesta och Flen i Sörmland.

Flera andra pusselbitar finns redan på plats i ett utvecklingskoncept för fisketurism.

– Fisket ingår i vår långsiktiga verksamhetsplan, säger Carin Adlercreutz.

Förr var husbehovsfisket en viktig del av matförsörjningen på Stjärnhovs säteri liksom på många andra

gårdar både i Sörmland och i resten av Sverige. Därför fanns en sjöbod nedanför lagården.

– Sjöboden finns med på alla

gamla kartor, men när husbehovsfisket minskade i betydelse förföll boden och revs bort, säger Carin Adlercreutz.

På exakt samma plats, nedanför lagårdsplanen intill gårdens brygga, vill Carin nu bygga en ny sjöbod, i första hand för att kunna utveckla en kommersiell verksamhet kring gårdens fiskevatten. Där boden är tänkt att stå växer nu sly och vass.

Växande problem

Stjärnhovs säteri har utarrenderad jordbruksmark och egen skog och fiskevatten, alltså en sammansättning av produktionsmedel som är vanlig för svenska jordbruksfastigheter. På gården förekommer även ridverksamhet och uthyrning av hästboxar.

– Lönsamheten är ett växande problem. Det finns många gamla byggnader med kulturvärden som måste underhållas. Även om vi har en del hyresintäkter finns det alltid stora hål att fylla.

De senaste åren har Carin

Adlercreutz och hennes familj därför börjat inventera nya intäktskällor på fastigheten för att få fler ben att stå på. Fiskevattnen är då den resurs som kanske ligger allra närmast till hands.

Tre kilometer strand

I den avlånga sjön Naten, som ligger i anslutning till gårdscentrum, har fastigheten tre kilometer strand och hundra hektar fiskevatten. Något fiskevårdsområde finns inte, så fiskerätten är enskild och skiftad. Uppströms Naten ligger Malsnaren där en fjärdedel av arealen och fiskerätten tillhör Stjärnhov.

– Dessutom har vi en liten skogssjö där det tidigare sattes ut regnbåge, något som skulle vara möjligt att återuppta.

I sjöarna finns starka kräftbestånd, gös, abborre och gädda. På gården står också redan en gäststuga klar att ta emot fisketurister.

– För egen del har vi fiskat kräftor och lite annan fisk till hushållet. Några stora inkomster har vi hittills inte haft från fiskevattnen. Men någonstans måste man börja bygga upp en ny verksamhet, och en fiskebod behövs för att förvara redskap, båtmotorer och annat som ska vara lätt tillgängligt vid sjön.

I sin ursprungliga ansökan anförde Carin Adlercreutz att fiskeboden i första hand inte ska omfattas av strandskyddet, och i andra hand ska få byggas med dispens. Jordbruksfastigheter har ett generellt undantag från strandskyddet om byggnaden behövs för jordbruket, skogsbruket och fisket.

Saknar betydelse

I miljö- och byggnämnden i Gnesta kommun kom dock ärendet att rubriceras enbart som ett dispensärende och att gårdens fiske inte har någon betydelse för försörjningen. Kommunen avslöjande ansökan och menade bland annat att utrustningen inte behöver förvaras vid stranden, utan borde kunna förvaras längre upp

Sjöboden skulle ligga där det idag växer vass och sly nedanför lagårdsbacken intill fastighetens brygga.

bland gårdens befintliga byggnader (man hänvisade bland annat till lagården, som i sin helhet disponeras av jordbruksarrendatorn).

– Det blev fel fokus i handläggningen från början, och

det följde sedan med i avslagsbesluten hos länsstyrelsen och hos mark- och miljödomstolen. Ärendets felaktiga infallsvinkel beror på en negativ inställning hos kommunen, men möjligen kanske också på att vi själva

inte var tillräckligt tydliga i vår ursprungliga ansökan.

I somras beslutade sedan mark- och miljööverdomstolen att inte bevilja prövningstillstånd, varvid avslaget vann laga kraft. I domen sägs att sökan-

den måste kunna visa att fisket ”i beaktansvärd mån bidrar till försörjningen” och att byggnaden behövs för verksamheten.

”Hönan och ägget”

– Det blir som ”hönan och ägget” säger Carin Adlercreutz. Det blir väldigt svårt att påvisa omfattningen av en verksamhet som ligger på planeringsstadiet.

En annan nyckelfråga är att kommersiell fisketurism borde ingå i definitionen fiske och alltså omfattas av det generella undantaget från strandskyddet. Så är det inte idag.

– En välskött fisketurism kan ju omsätta betydligt mer än vad traditionellt fiske för avsalu någonsin skulle kunna göra i de här sjöarna. Och turism är ju bara ett annat sätt att nyttja fiskevattnet som produktionsmedel. Det borde vara självklart att fisketurism ska likställas med fiske som näringsverksamhet i förhållandet till strandskyddet. Men här finns uppenbarligen utrymme för godtycke och olika tolkningar.

Sommens fvof protesterar mot utvidgat strandskydd – Landsbygdsutveckling och fisketurism försvåras

– Ett utvidgat strandskydd motverkar utvecklingen av landsbygden, säger Stefan Andersson och Hans Carlander i Sommens fvof. Vi ser Länsstyrelsens beslut som en partsinlaga och som en inskränkning av äganderätten.

Sjön Sommen har 44 mil strandlinje. Några promille är bebyggd. Resten är blandad natur. Östergötlands länsstyrelse har nu beslutat att utvidga strandskyddet från 100 till 150 eller 300 meter. Jönköpings länsstyrelse, däremot, anser att man kan behålla det generella strandskyddet på 100 meter. Länsgränsen går genom sjön.

– Ett utvidgat strandskydd försvårar framtida utveckling av fisketurism och innebär en omotiverad inskränkning av äganderätten, säger Stefan Andersson, sekreterare i Sommens fiskevårdsområde. Länsstyrelsen missbrukar sin möjlighet att, om det finns särskilda skäl, göra undantag från de generella reglerna.

Fvof är även kritisk till länsstyrelsens remissförfarande.

– Miljöorganisationerna fick flera adresserade remisser både på lokal och på regional nivå, medan berörda markägare, de egentliga sakägarna, informerades genom en liten undanskymd annons i lokaltidningen där det angavs en adress till länsstyrelsens hemsida.

strandskyddet för en stor del av Sommen inom det egna länet 2015. Samtidigt gör länsstyrelsen i Jönköping en annan bedömning och tycker att det räcker med hundra meter.

– 50 meter närmare stranden kan ha stor praktisk betydelse, säger Stefan Andersson, fvof. Sommen ligger i ett attraktivt vildmarksområde. Fvof säljer fiskekort för 650 000 kronor om året, bland annat till många turistande utlänningar. De behöver stugor att bo i och de vill ha sjöutsikt.

Inskränkter äganderätten

Hans Carlander, tidigare vd för Boxholms skogar och tidigare även aktiv i Fiskevattenägareförbundet, anser att strandskyddet också är en principiell fråga. Att utöka strandskyddet utan välgrundade skäl är en inskränkning i äganderätten.

– Exemplet Natura 2000 visar hur det kan gå, säger Hans Carlander. Natura 2000-områdena inrättades från början på ”mjuka” grunder. Enligt länsstyrelsen bildades områdena för att markera naturvärden, men med försäkran om att det inte skulle innebära några inskränkningar i markägarnas rådighet. Men sedan dess har positionerna flyttats fram och på vissa håll hanteras nu Natura 2000 mer och mer som naturreservat. Vid bildandet av ”äkta” naturreservat får markägaren alltid någon form av kompensation eller intrångsersättning, vilket myndigheterna kan kringgå med Natura 2000.

– Jag får samma känsla inför länsstyrelsens strävan att utöka strandskyddet. Man vill komma åt mark för att lägga restriktioner och inskränka nyttjandet utan att betala.

Emma Hagström vid länsstyrelsen i Östergötland anser dock att både friluftslivet och de höga naturvärdena gynnas av ett utvidgat strandskydd. Sommen är av riksintresse både för friluftslivet och för naturvärdena.

– Upplevelsevärdena ökar

Nya strandskyddslagen trädde i kraft 2007. Lagen medger en differentierad och flexibel tillämpning. Där trycket är hårt ska tillämpningen vara restriktiv, till exempel i storstädernas skärgårdsområden. I glesbygden ska tillämpningen vara mer liberal, bland annat för att öka attraktionskraften och underlätta för ekonomisk utveckling.

Den gamla generella gränsen flyttades i 2007 års lag från 150 till 100 meter, men med möjlighet för länsstyrelserna att utvidga zonen till 150 eller 300 meter, om det finns särskilda skäl, som i så fall måste anges. 2015 ska de nya bestämmelserna vara genomförda i hela landet.

Nu har länsstyrelsen i Östergötland alltså beslutat utvidga

om strandskyddet sträcker sig till mellan 200 och 300 meter. Och erfarenheten visar att ju närmare stranden bebyggelsen ligger desto större är risken för att det anläggs båtplatser, stigar och annan påverkan på omgivningen, säger Emma Hagström. Därmed inskränks och avsnörs allmänhetens fria tillträde till strandzonen.

Stefan Andersson i Sommens fvf anser däremot att det inte är i enlighet med den nya lagens andemening att införa ett näst intill generellt utvidgat strandskydd för en sjö.

– Ett utvidgat strandskydd måste motiveras i varje enskilt fall. Enligt riksdagens beslut krävs särskilda skäl, och vi anser inte att man kan hävda särskilda skäl för så stor del av 44 mil strand runt en sjö i ett mycket glesbefolkat område.

Idag är några promille av Sommens strand bebyggd. Det finns några få nyare fritidshusområden och en del äldre bebyggelse, främst längs vägen mellan Boxholm och Malexander, samt byggnader i anslutning till jordbruksfastigheterna.

– Räknar man ihop all bebyggelse påverkas högst någon kilometer av strandlinjen.

Länsstyrelsens ursprungliga förslag gick ut på att strandskyddet skulle utvidgas för större delen av Sommens stränder i Östergötland. Sommens fvf är kritisk till hur remissförfarandet gick till när länsstyrelsen kungjorde planerna.

Snedfördelning av remisser

– Det var som att länsstyrelsen beräknade i förväg varifrån de skulle få in positiva respektive negativa svar, och inrättade remisslistan därefter, säger Stefan Andersson.

Sålunda fick både Naturskyddsforeningen och Friluftsförbundet remissen adresserad både till länsnivå och till lokal nivå. LRF fick däremot bara en remiss till länsorganisationen, och de enskilda markägarna och fiskevattenägarna fick ingen remiss alls. De informerades istället genom en liten annons i Corren, med hänvisning till länsstyrelsens hemsida.

– Man får intrycket att länsstyrelsen själv är part i målet och att man blivit miljöorganisationernas förlängda arm.

Emma Hagström anser inte att remissen gått ut selektivt.

– Vi skickade remissen till alla berörda föreningar och till de största markägarna. Det

Mer än 99 procent av Sommens stränder är obebyggda och sjön är välskött och väl skyddad från föroreningar. Ändå anser Länsstyrelsen i Östergötland att strandskyddet bör utvidgas till 150 eller 300 meter.

vore ett alltför omfattande arbete att skicka personliga brev till alla markägare runt sjön. Därför valde vi att annonsera en kungörelse i lokalpressen.

Sommens fvf, som fick en remiss, kom att organisera motståndet mot det utökade strandskyddet.

Samlande kraft

– I det här fallet blev vi en samlande kraft för bygdens intressen, säger Stefan Andersson, och vi har försökt vara ganska tydliga i vårt remissvar.

Remissvaret lämnades i september och understryker att länsstyrelsens förslag är dåligt underbyggt, att det friluftsliv som myndigheten vill värna istället försvåras genom ett utvidgat strandskydd och att ett utvidgat strandskydd motverkar en levande landsbygd.

– En annan oklar fråga är hur särskilda strandskyddsområden påverkar nyttjandet av vattenområdet utanför själva strandlinjen. Länsstyrelsen får kanske för sig att även begränsa möjligheterna till fiske och till bryggor och andra anläggningar för fisket i anslutning till stränderna.

Sommen har mycket goda kvalitetsvärden enligt beräkningsgrunderna i EU:s vattendirektiv.

– Det beror på att markägare, fiskerättsägare, kommunerna och hela bygden sedan länge vårdat och värnat Sommens vatten och omgivningar. Här finns redan särskilda krav på till exempel enskilda avlopp.

Naturvården fungerar. Min personliga åsikt är att myndigheterna borde fokusera sina insatser på områden som behöver förbättras och som inte håller högsta kvalitet.

Länsstyrelsen fattade sitt beslut om strandskyddets utform-

ning den 13 december, och tiden för att överklaga gick ut 7 januari.

– Även valet av tidpunkt med utrymme att överklaga över jul och nyår känns som ett taktiskt drag, säger Stefan Andersson.

Nya strandskyddslagen behöver redan omprövas

Regeringen har begärt en utvärdering av strandskyddet. I uppdraget till Naturvårdsverket och Boverket ingår att analysera konsekvenserna av lättnader i strandskyddet utanför högexploaterade områden. Uppdraget ska redovisas 1 augusti.

Nya strandskyddslagen trädde i kraft 2009. Lagen har inte fungerat så som det var tänkt. Därför vill regeringen och miljöminister Lena Ek redan ha en utvärdering och översyn av reglerna. Särskilt ska de lokala och regionala myndigheternas tillämpning av reglerna granskas. Regeringen vill säkra "ett transparent beslutsystem och motverka oskäliga lokala och regionala skillnader i tillämpning och beslut".

Uppdraget ska vidare omfatta en analys av reglernas konsekvenser "för glesbygdens tillväxt- och utvecklingsmöjligheter...".

De båda myndigheterna ska föreslå ändringar i författningen och uppdraget ska redovisas före 1 augusti.

– Det är bra att strandskyddet granskas, säger Fiskevattenägarnas förbundsdirektör Thomas Lennartsson. Det finns flera exempel på hur nitiska myndigheter lägger onödiga hinder i vägen för näringsutveckling på landsbygden. Vi hoppas nu också att fisketurismen ska kunna jämföras med övriga areella näringar när det gäller att kunna uppföra strandnära byggnader, till exempel gäststugor vid sjöstränder.

Skog, jordbruk och fiskevatten

Fisketurismen blir ny del av lantbruket för Olof och Per

Sunnerbysjön är en grund och flikig våtmarks-labyrinth med attraktivt fiske. Här satsar bröderna Per och Olof Carlsson på besöksnäringen. De deltar i projektet "Entreprenörer inom fisketurism" som leds av Erik Wenerhag (i mitten). Nu bygger de om sjöstugan till en modern gäststuga.

Sunnerbysjön ligger i en stor våtmarks-labyrinth med 300 hektar fiskevatten på småländska höglandet. Här ligger Sunnerby Södergård där bröderna Olof och Per Carlsson har köttproduktion och skog. Alldeles vid sjöstranden har de just byggt en gäststuga för fisketurister.

– Vi gillar att ha många järn i elden och testa nya idéer, säger de.

Sunnerbysjön ligger som en spegel och alldeles vid stranden virvlar det till när en stor gädda känner sig störd.

– Vår affärsidé med stugan är att sälja fiskepaket till gäster från Centraleuropa och att inom några år få upp omsättningen på fisket till runt 150 000 kronor.

Bröderna och deras familjer är med i EU-projektet "Entreprenörer inom fisketurism".

– Framför allt vill vi få ta del av andra entreprenörers erfarenheter och slippa upprepa enkla misstag i olika stadier av turistutvecklingen.

Olof Carlsson är 29 år och agronom. Per Carlsson är 31 år och jägmästare. De driver Sunnerby Södergård vid Vrigstad i Småland tillsammans med sin mamma (som äger gården) och sina respektive fruar.

I våras fick de utmärkelsen "Årets nötköttsproducent" med motiveringen att de "lever upp till tillväxt, lönsamhet och attraktionskraft för det hållbara samhället och att de har en god omvärldsanalys". På gården har de 250 köttdjur, bete och egen foderproduktion.

Fastigheten och verksamheten omfattar därtill 400 hektar skog, några entreprenadmaskiner och förmedling av skogsarbetare. En del av köttet tar de tillbaka från slakteriet; det säljs i Vrigstad som Smålands ekokött. Nästa steg kan bli att öppna egen gårdsbutik och komplet-

tera med höns för äggproduktion. Per jobbar dessutom på ett skogsföretag tre dagar i veckan.

Som om inte det vore nog satsar de nu på att utveckla fisketurismen som en mindre, men inte obetydlig, del av företaget.

– Mamma har haft Bo på Lantgård och vanlig stuguthyrning sedan 1995 men nu tänkte vi satsa lite mer aktivt, säger Olof.

Öka priset

Den gamla sjöstugan på 35 kvadratmeter har under våren vuxit till en 85 kvadratmeter stor modern gäststuga med panoramafönster och ett fantastiskt läge några meter från stranden. 30 procent av investeringen täcks av investeringsstöd via Länsstyrelsen. Och svärfar är målare...

– Vi behöver inte komma upp i beräknad beläggning första

året, men kalkylen bygger på 25 veckors uthyrning per år. Vi tänkte börja med att ta 6 000 kronor i veckan första året, men öka priset varterfter alla bitar kommer på plats och produkten blir komplett.

Just prissättningen är en av de frågor man kan behöva diskutera med mer erfarna turist-

entreprenörer. Är det bättre att ta i rejält från början och kanske få något färre gäster, eller ska man inleda mjukt med en försiktig prissättning och därifrån försöka höja priset varterfter beläggningen ökar?

Sjöstugan har åtta bäddar. 50 meter från stranden ligger också en lite äldre, men mo-

dernt inredd, stuga med sex bäddar.

– Vi har möjlighet att få bygga ytterligare en stuga vid stranden, men det blir ett senare projekt.

Många arter

Sunnerbysjön ingår i ett två mil långt flikigt sjö- och åsystem med

ungefär 300 hektar öppen vattenyta. Sjöarna är näringsrika, belägna mitt i en aktiv jordbruksbygd på småländska höglandet väster om vattendelaren mellan Östersjön och Västerhavet. Vattnet från Sunnerbysjön mynnar så småningom i Lagan. Förutom rikligt med stor abborre, gös och gädda finns

Projekt för entreprenörer inom fisketurism

– Målet är tio nya turistföretag

Olof och Per Carlson är med i "Entreprenörer inom fisketurism", ett EU-Leader-projekt som löper över två år i de fyra smålandskommunerna Högsby, Sävsjö, Vetlanda och Nässjö. Vrigstad ligger i Sävsjö kommun.

Projektledare på 40 procent av en heltid är Erik Wennerhag.

Huvudsyftet med "Entreprenörer inom fisketurism" är att skapa nätverk för att utbyta erfarenheter och sprida kunskap, just sådant som nystartade entreprenörer behöver.

– Målet är att få igång tio företag, antingen genom nystart eller utvidgning av verksamheten till att även omfatta fisketurism, säger Erik Wennerhag. Vi har inledningsvis varit i kontakt med 45 intresserade "embryon" och ur den gruppen har vi knutit till oss 25 aktiva deltagare.

I juli var det halvtid och projektet ska vara fullföljt och avslutat om ett år.

– Vi försöker bland annat skapa kontakter mellan olika sorters aktörer. För att fisketurismen ska utvecklas behövs aktiva fiskevattenägare och fiskevårdsområden, olika boendeformer, fiskekunniga guider och butiker som säljer fiskeredskap.

– Den ideala och teoretiskt fulländade företagaren ska alltså helst vara både fiskevattenägare och intresserad av sportfiske, vara serviceminded och företagskunnig, kunna erbjuda sjönära boende och bra båtar och kanske även ha en liten restaurang på en och samma gång. Men så ser inte verkligheten ut. Alla egenskaper finns sällan hos en och samma per-

Erik Wennerhag är projektledare för "Entreprenörer inom fisketurism".

– Projektet bygger nätverk mellan företagare, för att sprida idéer och kunskap.

son eller ett och samma företag. Och då får man samverka och bygga nätverk mellan flera företag med olika inriktningar som kompletterar varandra.

– Det försöker vi göra inom projektet.

Projektet har drygt en miljon

kronor i budget. Det finansieras med EU-medel av Leader "Mitt i Småland" och av de fyra medverkande kommunerna.

– Förhoppningsvis leder projektet till fler arbetstillfällen och ökade inkomster för bygden, säger Erik Wennerhag.

Per Carlsson sitter i styrelsen för Vrigstadortens fvof.

– Fisket ska vara tillgängligt för alla men också vara underlag för kommersiell företagsutveckling.

praktfull braxen, sutare, sarv och flera andra karpfiskar och cyprinider. Området har blivit känt och eftertraktat av specialfiskare. Här har bland annat

hållits internationella mettvävlingar.

– Det där är ju värdelösa arter som vi vant oss vid att betrakta som skräp som ska upp och

bort från sjön, men det finns folk som till och med sätter tillbaka en fångad braxen, säger Olof.

De flacka stränderna gör att

fiskare som är ute i gryningen eller skymningen ofta får se älg eller annat vilt, vilket är otroligt uppskattat av utländska gäster. Och för den som inte har turen att få syn på några vilda djur finns det ett vilthägn med älgar alldeles här i närheten.

Olof är sekreterare och Per är styrelseledamot i Vrigstaortens fiskevårdsområdesförening. Deras ”spåda” ålder är en våt dröm för många andra föreningar med styrelser där alla ledamöter har inträtt i pensionsåldern.

Främja företagande

– Målet med föreningen är att utveckla ett fiske som är tillgängligt för alla men som också gynnar företagsutveckling, säger Per. Och även i föreningen har vi en pågående diskussion om prissättningen på fisket och fiskekortet. De flesta tycker nog att vi ska kunna ta bra betalt av turisterna, så de förstår att vi erbjuder ett attraktivt fiske, men samtidigt ska ingen på orten stängas ute för att det blir för dyrt. ➔

Olof Carlsson blev "årets nötköttproducent" för att han lever upp till det hållbara samhället och en god omvärldsanalys.

– Nu vill vi göra fiskevattnet till gårdens nya produktionsmedel, efter skogen och jordbruket.

Idag kostar årskortet 300 kronor, men Per och Olof tycker att priset nog borde ligga högre, kanske på 500 kronor. En variant kunde vara att enbart sälja två sorter kort, dagkort och

årskort. Då skulle även turistande veckogäster köpa årskort och betala 500 kronor för sitt fiske.

– En sådan prissättning måste förstås först diskuteras ordentligt och förankras i föreningen.

Här bodde "fisketurister" för 5 000 år sedan

Ann och Peter följer traditionen från stenåldern

Under verandan på den nya gäststugan finns en 5 000 år gammal boplats som avslöjar vad stenåldersmänniskorna på Gärdsholmen levde av. – Troligen var de en slags fisketurister som inte levde permanent här ute, säger Peter Lundgren och Ann Åkerman.

Ann och Peter byggde sin gäststuga mitt på en 5 000 år gammal stenåldersboplats.

– Det var nog tur att stugan nästan var färdig när vi upptäckte första keramikskärvan. Annars hade det nog blivit tvärstopp med bygget. Men nu vill vi ta vara på kulturarvet och kanske göra någon liten utställning som stuggästerna kan titta på.

Ann Åkerman och Peter Lundgren bor på Gärdsholmen utanför Gamleby. De levde för några år sedan mest på skärgårdsfiske, fiskodling och fiskförädling. Men på kort tid har fisketurismen blivit största inkomstkällan.

– Framtiden ser ljus ut, vi kan bo kvar på min föräldragård och det verkar som att vi kan leva av fisketurismen, säger Ann. Och får vi bara möjlighet att förvalta våra egna fiskevatten ökar förutsättningarna ytterligare, inte minst skulle det bli lättare att samverka med andra skärgårdsbor. Men det krävs en lagändring för att kunna bilda ett meningsfullt fiskevårdsområde i skärgården.

80 procent av fiskegästerna på Gärdsholmen kommer från Polen och förra året hade Ann och Peter nära 2 200 gästrätter.

Redan för 5 000 år sedan bodde folk på Gärdsholmen. Ön ligger i skärgården strax söder om gränsen mellan nuvarande Östergötland och Småland.

– Människor har uppenbarligen valt exakt den här platsen långt före oss. Det tyder på att vi hade bra känsla för valet av boplats när vi byggde våra stugor, säger Ann Åkerman.

Stenåldersboplatsen upptäcktes inte förrän plintarna för altanen till en av de tre gäststugorna skulle grävas och gjutas. En av byggjobbarna hittade en "tegelskärva" med mönster på.

– Just som han skulle kasta iväg skärvan ropade jag och

hejdade honom, säger Peter. Jag har läst arkeologi en gång i tiden och blev nyfiken. Jag skrapade lite i schakthögen och hittade fler krukskärvor, flinta och benbitar. Så vi kontaktade förstås länsmuseet i Kalmar.

Hittills har Ann och Peter själva skrapat fram 16 kilo keramik, bara på några få kvadratmeter just där stugan står. Boplatsen är daterad till 3 000 år före Kristus och här finns ben av vildsvin, säl, älg, sjöfågel och olika sorters fisk. Flintastenarna kommer både från Öland och Skåne.

– Troligen bodde man inte här permanent, utan säsongvis. På den tiden var vattenståndet ungefär 20 meter högre än idag och det här var ytterstergård, säger Peter.

Uppmärksamhet och respekt

Ann och Peter har redan en idé om att erbjuda fältkurser i arkeologi, som komplement till fisketurismen, där lärare och experter på plats kan berätta om stenåldersboplatsen och studera fynden tillsammans med studenter och andra kursdeltagare.

– På så sätt kan man ge plat-

Gärdsholmen ligger i skärgården på gränsen mellan Östergötland och Småland. Hit kommer fisketurister från framför allt Polen. Från och med i år ska all fisk som gästerna fångar sättas tillbaka i sjön igen.

sen och fynden uppmärksamhet och respekt, när vi nu råkat få fram så mycket material.

Samtidigt tycker Peter och Ann att det var tur att fynden hittades när stugorna redan var byggda, annars kanske de inte

fått byggas alls. Det var svårt nog att få dispens från strandskyddet på 300 meter. Bygglov beviljades först efter två års dialog med länsstyrelsen, i samband med att en ny länsarkitekt med en lite mer dynamisk syn

på tillvaron tillträdde tjänsten.

– Hon kom ut hit och satte sig in i våra tankegångar och förstod att vi som bor här är rädda om vår miljö och att vi inte är ute efter att exploatera sönder ön.

Stugorna på 47 kvadratme-

ters byggyta står nu ungefär hundra meter från stranden på utsidan av Gärdsholmen, med en fantastisk utsikt mot havet, men skyddade av skogen från insyn.

– Stugorna syns inte från sjön och ingen kan störas av att de ligger här.

Redan när Ann och Peter träffades på 1980-talet bestämde de sig för att de skulle försöka leva och bo på Anns föräldragård, skärgårdshemmanet på Gärdsholmen i havsviken Syrsan utanför Gamleby. Traditionellt fiske kompletterat med en fiskodling, ett rökeri och annan fiskförädling låg närmast till hands. Men fisket gav inte tillräckliga inkomster för att försörja en familj, så Peter har tidvis jobbat heltid på bland annat skogsvårdsstyrelsen och även som kommunpolitiker.

Det Naturliga Fisket

– Hela tiden fanns tankarna om fisketurism i bakhuvudet, så vi gick med i Det Naturliga Fisket och utbildade oss i slutet av 1990-talet, säger Peter. Och därigenom har vi fått information och haft kontakter kring turismens utveckling.

–Vi hoppas på en lagändring så att vi kan bilda fiskevårdsområden och organisera fiskevården i skärgården, det skulle gynna både fisketurismen och fiskbestånden, säger Peter Lundgren.

De första gästerna, bland annat skolklasser som ville komma ut i skärgården, bodde i ett militärtält.

– Vår långa tvekan att satsa i större omfattning har ganska mycket med det fria handred-

skapsfisket att göra, av flera skäl. Det känns osäkert att bygga upp en verksamhet när man inte kan ransonera eller förvalta resursen uthålligt. Dessutom bär det emot att vi själva utnyttjar det fria fisket genom att våra gäster

rör sig över gränserna och fiskar på våra grannars vatten. Och när våra gäster har betalat för ett fiskepaket och då förbundit sig att följa våra regler, så kan det lätt uppstå konflikter med andra handredskapsfiskare som

För några år sedan levde Ann och Peter av yrkesfiske, fiskodling och förädling. Nu fiskar de mest bara till eget husbehov; till middag idag blir det piggvar.

–Nu vet vi att vi kan bo kvar på min föräldragård och leva av fisketurismen, säger Ann Åkerman.

varken har betalt fiskekort eller behöver följa några regler.

– Därför har vi arbetat för, och hoppas fortfarande på, att man skulle kunna få bilda fiskevårdsområden även på kusten, med möjlighet att införa regler och sälja fiskekort på samma sätt som i insjöarna.

Världen förändras

Trots tveksamheten blev det alltså ändå till slut en satsning på fisketurismen.

– Världen förändras och vi såg ingen utveckling och framtid i yrkesfisket. Därför byggde vi våra stugor.

Kalkylen visade ”break even”, att satsningen skulle gå jämnt ut, med en beläggning på tio veckor per år i de tre nya stugorna. Genom Det Naturliga Fisket fick Ann och Peter en flygande start och en bra kontakt med en resebyrå i Polen.

2006 var den första hela säsongen med de nya stugorna och beläggningen överträffade förväntningarna.

– Vi hade 1 351 gästnätter och det motsvarar 16 veckors beläggning.

2007 fortsatte den positiva trenden. Ann och Peter räknade in 2 166 gästnätter och över 20 veckors beläggning. Plötsligt blev fisketurismen dominerande näring på Gärdsholmen med 75 procent av företagets omsättning, medan yrkesfisket ”trängdes tillbaka” till några enstaka procent.

I juni gjorde Peter sina sista timmar ”i land” och nu räknar han med att jobba heltid i före-

taget och att familjen ska kunna försörja sig helt och hållet på skärgårdshemmanets produktionsmedel.

– För första gången kände vi dessutom att vi kunde kosta på oss lite ledighet under sommaren. Vi hade faktiskt inga gäster mitt i sommaren. Högsäsongerna sträcker sig från april till juni och från augusti till november.

Egna fiskeregler

80 procent av gästerna kommer från Polen. I samarbete med den polska resebyrån har man nu kommit överens om egna fiskeregler.

– För gädda gäller att alla uppdragna fiskar utan undantag ska sättas tillbaka i sjön. Det ger högre status åt produkten och fiskevattnet. Men återigen sätts problemet med det fria handredskapsfisket på sin spets; våra gäster kan ju inte undgå att se att det är fullt tillåtet att dra upp hur mycket gädda som helst för sportfiskare som inte bor hos oss. Vi har redan haft en del frågor och konflikter.

I havsviken Syrsan, där Gärdsholmen ligger, finns en vilande fiskevårdsförening som bedrev fiskevård fram till 1985, då det fria handredskapsfisket spolierade verksamheten. Peter håller ändå liv i föreningen och är idag både ordförande, sekreterare och kassör.

– Den dagen lagen ändras så att det blir meningsfullt att organisera fiskevårdsområden i skärgården är vi beredda!